

Cristian Popa: Atragerea investitiilor straine trebuie sa ramâna o prioritate; nu exista prosperitate în izolationism sau autarhie

Un climat economic stabil, mai putina birocrație, fara bariere inutile si acces facil la pietele externe sunt factori esentiali pentru o economie libera si prospera, sustine Cristian Popa, membru în Consiliul de Administratie al Bancii Nationale a României (BNR), într-un articol de opinie postat pe LinkedIn.

El a precizat ca opinia prezenta îi apartine autorului si nu reprezinta pozitia Bancii Nationale a României.

"Investitiile straine sunt un vot de încredere din partea partenerilor tai internationali, iar ei voteaza mereu cu portofelul. Atragerea investitiilor straine trebuie sa ramâna o prioritate, iar România are în continuare foarte multe de câștigat din mentinerea unei atitudini pro-investitii straine. Un climat economic stabil, mai putina birocrație, fara bariere inutile si acces facil la pietele externe sunt factori esentiali pentru o economie libera si prospera. Nu degeaba reprezentantii mediului de afaceri cer mereu stabilitate si predictibilitate. Protectionismul nu este o solutie, este o problema", scrie Cristian Popa, în articolul intitulat "Cum devine România mai prospera?".

Totodata, el a subliniat ca o comparatie directa între companiile cu investitii straine directe (ISD peste 10% din capital) si cele fara investitii straine (incluzând atât privat cât si de stat) arata o discrepanta pronuntata între companiile cu si fara capital strain în ceea ce priveste cifra de afaceri generata anual, în medie, de un angajat. Astfel, firmele cu ISD înregistreaza 960.000 lei/salariat, iar firmele non-ISD (incluse si cele de stat) 485.000 lei/salariat.

De asemenea, el afirma ca un angajat dintr-o companie sustinuta de investitii straine a produs aproximativ cât doi angajati dintr-o firma fara capital strain. O parte din explicatie consta în faptul ca firmele ISD valorifica economiile de scara, beneficiaza de acces superior la capital, tehnologii avansate, practici de management mai eficiente si pietele externe, toate acestea traducându-se într-un final într-o productivitate mai mare.

"Nu întâmplator, companiile ISD platesc salarii notabil mai mari, în medie, cu 80% (costuri salariale medii brute lunare de 9.500 RON fata de 5.200 RON la non-ISD). În plus, firmele straine beneficiaza adesea de active intangibile (marci, patente, sisteme informatice performante, know-how) provenite de la compania-mama, care sporesc eficienta si competitivitatea, au probabil si un acces mai facil la pietele de export. Spre deosebire de acestea, multe microîntreprinderi locale functioneaza cu capital redus si fara echipamente de ultima generatie, ceea ce limiteaza productivitatea", a punctat Popa.

Potrivit acestuia, decalajul de productivitate dintre firmele cu investitii straine directe (ISD) si cele si cele non-ISD nu trebuie privit ca unul imposibil de recuperat.

"Exista povesti românești de succes, companii care au reusit sa creasca puternic prin inovare, digitalizare si integrarea în lanturi economice internationale. Avem inclusiv companii românești care prospera în afara tarii, reusind sa-si internationalizeze cu succes activitatea. Deschiderea economica trebuie privita si ca o oportunitate pentru firmele locale de a învăta, de a se adapta si de a deveni mai competitive. Pe masura ce firmele locale se maturizeaza, întreaga noastra societate beneficiaza. Sa îți iubesti tara înseamna sa îți doresti sa fie prospera. Nu exista prosperitate în izolationism sau autarhie. Suveranismul fara liberalism nu poate aduce decât regres, cei peste 1,1 milioane de români ce lucreaza în multinationale ar trebui sa stie mai bine. Pentru prosperitate este nevoie de eficienta, productivitate, cooperare internationala si integrare în pietele europene si globale, capital si munca. Investitiile straine fac si ele România mai prospera", a notat reprezentantul CA al BNR.

În opinia sa, un alt aspect esential este forta de munca.

"Companiile ISD atrag, dar si formeaza angajati mai bine pregatiti, ceea ce contribuie direct la productivitatea ridicata. Este o spirala: salariile mari atrag specialisti, specialistii sustin performanta si veniturile ridicate, ceea ce permite continuarea cresterilor salariale. În schimb, firmele non-ISD, în special IMM-urile autohtone, întâmpina dificultati în recrutarea si pastrarea specialistilor. Desi firmele ISD sunt putine ca numar (aproximativ 5% din totalul companiilor cu cifra de afaceri nenula), ele contribuie cu peste 40% la cifra de afaceri totala a economiei si seteaza un etalon ridicat de eficienta. Indiferent de opiniile contrare exprimate în spatiul public, realitatea este ca economia româneasca este impulsionata în special de "motorul" companiilor mari si/sau cu capital de provenienta straina. Fac România mai prospera. Un alt contrast major evidentiat de date între cele doua categorii: cifra de afaceri per angajat este aproape dubla în firmele ISD fata de cele non-ISD, dar profitul per angajat, este doar marginal mai mare în firmele non-ISD", a subliniat reprezentantul CA al BNR.

O posibila explicatie este ca multinationalele lucreaza adesea în industrii cu marje mici si volume mari (retail, auto, etc.). Mai mult, multinationalele reinvestesc frecvent câstigurile în modernizare si expansiune, fapt evidentiat inclusiv în rapoartele anuale ISD ale BNR, o mare parte din noile ISD-uri fiind, de fapt, profiturile reinvestite, sustine Cristian Popa.

"Pentru a dezvolta în continuare România, deschiderea economica trebuie sa continue: investitiile straine nu doar ca stimuleaza productivitatea companiilor în care sunt realizate, dar creeaza si efecte de spillover (difuzarea cunostintelor si tehnologiilor catre firmele locale), fie prin parteneriate, fie prin competitie directa", a adaugat reprezentantul CA al BNR.

Potrivit acestuia, companiile mari si cele cu capital strain nu obtin profituri uriase, asa cum auzim adesea, ci împart beneficiile eficientei operationale atât cu angajatii, prin salarii mai mari, cu consumatorii, prin preturi competitive, dar si cu statul, platind taxe.

"Aceste companii se detaseaza prin productivitate ridicata, în timp ce microîntreprinderile, firmele exclusiv românesti si mai ales cele de stat ramân în urma. Aceste disparitati nu sunt întâmplatoare si indica existenta unor factori structurali ce influenteaza eficienta firmelor. În primul rând, economiile de scara, accesul mai facil la pietele de capital si capacitatea de a investi în tehnologie fac diferenta. Investitiile sunt esentiale pentru cresterea productivitatii pe termen lung. Cele mai bune practici manageriale si guvernanta corporativa eficienta sunt alti factori-cheie ce diferentiaza firmele performante. Lipsa lor poate conduce la alocare ineficienta a resurselor si întârzieri în adoptarea inovatiilor. În acest sens, se pare ca prezenta capitalului strain nu este doar o sursa de finantare, ci si un vector al transferului tehnologic", a punctat Cristian Popa.

În opinia sa, capitalul uman este un alt determinant fundamental al productivitatii.

"O forta de munca bine pregatita, educata, sanatoasa si cu competente adecvate poate utiliza tehnologia mai eficient si poate genera mai multa valoare adaugata. Inovarea si digitalizarea separa si ele firmele eficiente de cele mai putin eficiente. România este la coada clasamentului când vine vorba de inovare în UE, în principal din cauza investitiilor reduse în cercetare si dezvoltare (R&D), atât din sectorul public, cât si din sectorul privat. Dar inovarea nu înseamna neaparat inventarea unui produs revolutionar, nu trebuie sa reinventam roata, poate fi si inovatie de proces (gasirea unor metode mai bune de organizare a productiei sau a lantului logistic)", a precizat sursa citata.

Din pacate, prea multe reglementari si birocratia afecteaza în special firmele mici. Un cadru legislativ stufos si impredictibil înseamna costuri administrative inutile, care apasa disproportionat asupra IMM-urilor. Companiile mari si cele straine au resurse pentru a depasi mai usor aceste provocari (echipe dedicate sau capacitatea de a

delega costul de conformare cu birocratia), însa firmele mici pierd timp si resurse valoroase în interactiunea cu statul. Un mediu cu reglementari mai suple, debirocratizat, digitalizat si cu institutii eficiente ar permite firmelor sa-si valorifice întregul potential, sustine Cristian Popa.

"Un sistem de educatie solid ramâne esential pentru o forta de munca productiva si competitiva. La fel cum un sistem de sanatate eficient contribuie la o viata activa mai lunga si la maximizarea sperantei de viata, o educatie de calitate asigura capital uman bine pregatit. Cresterea productivitatii pe termen lung depinde de calitatea fortei de munca, iar aici sistemul de educatie poate oferi mai mult", a notat Cristian Popa.

În concluzie, exista diferente de productivitate între firmele din România care se pot explica printr-o combinatie de factori interni (dimensiune, management, capital investit, competentele angajatilor) si factori externi (accesul la finantare, reglementari, climatul investitional), subliniaza reprezentantul CA al BNR.

"Ce nu se poate explica este perceptia unora ca refuzul capitalului strain, izolarea economica si întoarcerea la un trecut idealizat ar fi o solutie. Acel trecut nu a existat niciodata asa cum este el glorificat astazi, a fost doar un miraj, o iluzie convenabila care ignora esecurile economiei centralizate. În lumea reala, moderna, prosperitatea nu vine din izolare, ci din integrare, cooperare si scalare. Sa îti iubesti tara înseamna sa îti doresti sa fie prospera", a explicat Cristian Popa.

Potrivit acestuia, analiza prezentata reflecta valoarea economica generata, în medie, de fiecare angajat într-o companie activa, oferind o imagine de ansamblu asupra eficientei diferitelor tipuri de firme.

"Analiza de fata se bazeaza pe datele oficiale pentru anul 2023 si urmareste productivitatea muncii în România printr-un indicator simplu, dar, cred eu, relevant: cifra de afaceri per salariat (CA/salariat). Acest raport reflecta valoarea economica generata, în medie, de fiecare angajat într-o companie activa, oferind o imagine de ansamblu asupra eficientei diferitelor tipuri de firme. Iar diferentele sunt mari si greu de ignorat. Pentru a asigura o comparatie relevanta, au fost incluse doar companiile care au realizat cifra de afaceri nenula, excluzând firmele inactive sau cele care nu au raportat venituri.", a adaugat Popa.

De asemenea, el a mentionat ca în raport nu sunt incluse PFA-urile sau alte forme similare de organizare, nici lucatorii din administratia publica sau cei care muncesc pentru companii straine în afara tarii.

"În analiza am inclus si costurile salariale, care reflecta efortul total al companiilor pentru remunerarea angajatilor, incluzând salariile brute, tichetele, primele si alte beneficii, raportate la numarul de salariatii. Desigur, fiecare firma este diferita, iar media ascunde variatii ample între sectoare si companii individuale. Știm exemplul lui Moisi, stim ca media ascunde multe, dar scopul acestei analize este sa ofere o perspectiva generala asupra modului în care diferite tipuri de companii contribuie la bunastarea societatii. Un alt detaliu relevant este ca, din totalul firmelor din România, aproximativ 170.000 de companii au declarat cifra de afaceri 0. Analiza de fata se concentreaza strict pe companiile care au generat venituri în 2023 si se bazeaza pe cifrele oficiale declarate catre autoritatea fiscala, fara a include eventuala economie gri", a mai explicat Cristian Popa.